

Το αδόκητο φανταστικό στην ποίηση του Γιώργου Πήττα Σκέψεις και σκαλαθύρματα για το «Ο Δύων Ανατέλλον και η Πανσέληνος Βροχή»

Κάθομαι τώρα μπροστά στο λάπτοπ και περιμένω να με πλημμυρίσει ένας χείμαρρος λέξεων για το βιβλίο του φίλου Γιώργου. Εις μάτην, η οθόνη παραμένει άδεια σαν το μυαλό μου. Δεν ξέρω ακόμη πώς να κινηθώ στην όποια κριτική προσπαθώ να κάνω, ή μήπως δεν θέλω να κριτικάρω; Πώς να ασκήσω την τέχνη της Κριτικής αν δεν γνωρίζω τι είναι; Να πω ότι είναι πολύ ωραίο, κολακεία είναι ακόμη και με περίτεχνες εκφράσεις... *Ο θαυμάσιος τίτλος από μόνος του χτυπά κατευθείαν στο μάτι: μια σύγκρουση και μια αντιμετάθεση εννοιών ιδωμένες όχι σαν ένα νοητικό παιχνίδι, αλλά σαν μια κυκλική αντιθετική αναφορά που στοιχειώνει ένα βίωμα, το εγκόσμιο ζην και η ψυχική ιδιοσυγκρασία από τη σκοπιά μιας ποιητικής καταγραφής. Παρατηρήστε πως τέσσερεις λέξεις παράγουν ένα πλήθος εικόνων και συναισθημάτων που το άθροισμά τους αντιστρέφει την κλασική κινέζικη παροιμία: μια φράση αξίζει όσο χίλιες εικόνες, και σ' αυτό το σημείο διάκειται το στοίχημα του Γ. Πήττα με την ποίηση... Πολύ κομψό μέχρι εδώ. Παρακάτω...χιμ... Το προλούδιο του στίχου με τους ελιοτικούς χρόνους είναι μια συνταρακτική στη λακωνικότητα της περίληψη γι αυτό που θα επακολουθήσει. Σαν leit motiv του Wagner, η μνήμη του επανέρχεται και είναι πανταχού παρούσα με το κλίμα της. Μια ονειρική πλεύση στα άδυτα του μυαλού και της ψυχής είναι η προαπαιτούμενη συνθήκη παρά μια στεγνή και ψυχρή ανάγνωση για να εκτιμήσουμε τις ικανότητες του ποιητή, αυτό το τελευταίο δε το ζητά πουθενά όσο κι αν μας φαίνεται ότι ακροβατεί. Ο Γ. Πήττας είναι ένας ζογκλέρ που αποδεικνύει ότι δεν χρειάζεται να θαυμάσουμε μόνο την τεχνική του αλλά και τη δημιουργικότητά του στις γυμναστικές κινήσεις υπερβατικής δεξιοτεχνίας...Τώρα, τον κολάκεψα ή τον έθαψα;... Ο καταναγκασμός της λογικής στην πένα του Γ. Πήττα είναι διάχυτος παντού. Δεν πιστεύω ότι υπάρχει κάποιο ανάλογο έργο με τόσο ετερόκλητο πλήθος εννοιών, εικόνων, συναισθημάτων, κοσμοπολιτισμού αντί ελληνοκεντρισμού, λογοτεχνικών παρεισφύσεων, αυτοβιογραφίας, μυθολογικών αναφορών και τόπους αγαπημένους από μια παιδική ηλικία. Όλα χορεύουν αντί να παρελαύνουν στο τεντωμένο σχοινί της Ποίησης και το ζητούμενο είναι να υπάρχει ισορροπία, οικονομία και ευελιξία, τρία πράγματα στα οποία πέτυχε να μην μας απογοητεύσει...Ε, δεν πάει άλλο!*

Ας προσπαθήσω να συγκεντρωθώ. Το πρόβλημα ξεκινάει από το γεγονός ότι γνωρίζομαι προσωπικά με τον Γιώργο. Συνεπώς κάθε προσπάθεια κριτικής καταλήγει ως μεροληψία, ακόμη και στην υπεροψία τού να επισημάνω ως καλοθελητής τα κρίσιμα στοιχεία του έργου τα οποία χρήζουν κάποια περίσσια προσοχή στην επαναδιατύπωση και στον χαρακτήρα τους. Ακόμη κι αν έχω δίκιο, το πρόβλημα προκύπτει όχι στην σχέση ποιητή-αναγνώστη αλλά στην ανταλλαγή απόψεων όπου ένας φίλος, όσο ειλικρινής κι αν είναι στις προθέσεις του βάζει χέρι στην υπερπροσπάθεια του γραφέα (ορίστε το είπα!) να φανεί αντάξιος πρώτα στους κοντινούς του και έπειτα στο εντελώς άγνωστο αναγνώστη του. Είναι ένας παράδρομος επικοινωνιακής ενίοτε κριτικής όπου αμφοτέρες οι πλευρές θα αναμετρήσουν κάποια στιγμή τους πληγωμένους εγωισμούς τους όταν

διαπιστωθεί η διάσταση των κίνητρων που η καθημιά πλευρά κρίνει ότι είναι τα επιδιωκόμενα... Το Κύπρος Χαλκού είναι το βίωμα μου, η περασμένη ζωή μου... Όχι ρε φίλε, νόμιζα ότι έγραφες για μια παλιά γκόμενά σου!...Κάπως έτσι δηλαδή. Αλλά υπάρχει μια καλή δικαιολογία εδώ που αφορά εμένα, τη συλλογή την πήρα στα χέρια μου ζεστή από το τυπογραφείο και με αφιέρωση ως πρώτο αντίτυπο (πάρτε τα ζηλιάρηδες) χωρίς να διαβάσω στίχο από πριν, οπότε και γλύτωσε ο φίλος από μένα την έπαρση του κόλακα που γυρεύει να συμμετάσχει σε μια εντελώς προσωπική δημιουργία (Να! Το βλέπετε; Εγώ του είπα να το βάλει αυτό! -Σκάσε ρε μαλάκα!).

Είχα δηλώσει κάποτε ότι ένα ποίημα ή ένας ποιητής μου αρέσουν όταν προσφέρουν την ευκαιρία πολλαπλών αναγνώσεων και αθυρμάτων. Η καταχνιά και η επιθετική μελαγχολία του Σαχτούρη που αντιδιαστέλλει στον κομψό Εμπειρικό και τον ερωτισμό του Καβάφη είναι ζητήματα που μπορώ να τα νιώσω μόνο συγκρινόμενα μεταξύ τους, είναι δύσκολο να διαβάσω σκέτο μόνο του έναν ποιητή. Κι όταν πρωτοδιάβασα σκέτο το Δύων Ανατέλλων, δεν ένιωσα τίποτα, μια παταγώδης αποτυχημένη ανάγνωση. Εξαιτίας της απογοήτευσής μου, το άφησα στην άκρη για λίγο καιρό μέχρι να συνέλθω από το σοκ, ήμουν εντελώς σίγουρος ότι τον είχα διαβάσει εντελώς επιπόλαια, με λάθος τρόπο. Σε κάποια από τις διαδικτυακές συνεδρίες μας, όταν έπεσε ο *Καίσαρ Μήνας* αρχίσαν να ανάβουν τα λαμπάκια μου. Ξαφνικά είχα τη διάθεση να αρπάξω αυτό το κείμενο και να παίξω μαζί του παρωδώντας το. Τότε κατάλαβα τι είχε συμβεί. Μια πρώτη ανάγνωση δεν ξεκαθαρίζει αν μου αρέσει ή όχι. *Το κρασί όσο ήταν φρέσκο και δεν σίτεψε μου φαινόταν άνοστο*. Τώρα θεωρώ τον *Καίσαρ Μήνα* ως το αγαπημένο μου ποίημα (κι όχι το *Άλφα* που θέλουν οι υπόλοιποι μην-πω-επειδή-είναι-μεγάλο-και-επικό) για τον βασικό λόγο ότι ήταν το μάνταλο που ξεκλείδωσε την ποιητική άβυσσο του Γιώργου. Ήθελα και το μέτρο των άλλων αναγνωσμάτων για να καταλάβω ότι εδώ υπάρχει κάτι το διαφορετικό. Θα 'λεγα, εκτυρσοκρότησε το *ωμέγα* την πρώτη (στιγμή) του χρόνου που διαισθάνθηκα ότι ένας νέος ποιητής μου άνοιξε ένα παράλληλο δρόμο που συμπορεύεται με τα άλλα αναγνώσματά μου και τις ευαισθησίες μου. Η πανσέληνος βροχή αισθητικών και συναισθηματικών γεύσεων στο *Δύων Ανατέλλων* και στο *Άλφα* πρόκειται σαφώς για κορωνίδες με τον *Καίσαρ Μήνα* να προσθέτει με λακωνικό ύφος τη δραματουργική τελική πινελιά.

Σε καμμία περίπτωση δεν πιστεύω ότι μπορεί να θεωρηθεί «εύκολη» η γραφή του. Μια ωραία μελωδία, ένα καλό κρασί δεν γεύονται μόνο μία φορά. Η ποίησή του όταν αρχίσεις να νιώσεις το ρυθμό της, επιθυμείς να την ξαναδιαβάσεις, υπάρχουν πολλές κρυφές πλευρές και νοήματα που είναι αδιόρατα εκ πρώτης ανάγνωσης. Το βασικό στοιχείο που χαρακτηρίζει τη συλλογή του είναι η *δομή* και μάλιστα *μακροσκοπική δομή*, κανένα ποίημα δεν διαβάζεται μόνο του παρά υπάρχει μια συνεχής ροή. Θα αποτολμούσα να χαρακτηρίσω το έργο σαν μια *ποιητική όπερα* με την ακατάπαυστη μελωδική της ροή και τα leit motin που χρησιμοποιούνται ως αναγνωριστικά σημάδια. Ο ερωτισμός ως ποιητική πτυχή δεν είναι ανηλεής σαν του Εμπειρικού, ούτε απολογείται καθαφικά, υπάρχει

επειδή η απουσία του είναι αδιανόητη και θα έπρεπε να εφευρεθεί αναγκαστικά ως έμφυτος. Τίποτε δεν είναι περιττό· όλα χαρακτηρίζουν όχι μια ποιητική ιδέα που ενέσκηψε μετά από εμπνεύσεις, αλλά επειδή ο *Δύων Ανατέλλων* και η *Πανσέληνος Βροχή* είναι ο ίδιος ο ποιητής. Για να δανειστούμε τον Μπόρχες, πιστεύω ότι ο Γιώργος Πήττας και η ποιητική του περσόνα δεν γνώριζαν ποιος από τους δύο έγραφε τούτο το έργο.

Βαγγέλης Δαρδαντάκης
8-11 Ιουνίου 2001, νύχτες εν πλω